

ادبیات کمونیستیه و سوسیالیستی

هفته‌لق سیاسی، علمی و ادبی غزته‌در

جلد : ۲

سنه : ۲ ۱ صفر ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۱۷ تشرین ثانی ۱۹۱۷ نوامبر ۱۱ — ۴۲

اجمال فکر

اوروپا بزی تفعل بیامور ؟

اوروپا لیلر، برجوق خصوصیاتده، خیلی ایلیزیدرلر. مثلاً، سه‌له‌نوغرافی - فننده ابراز کمال ایدن غرب هیئت‌شناسلری آیک اوزرنده کی طاغلی، سونمش برکانلری ایجه تدقیق ایدرک پیکم‌زک مطلوبه موافق بر خریطه‌سنی تنظیم ایتدیلر.

فن حوییات شناسیده ده اویله، حتی، بلکه اسیق‌لولوژیده ده اویله. لکن غربک بواطلی ده یوق دکل. خصوصیه بعض جاهلانه، امیانه اعتباریات اوزرینه غرب علماسنک اصرارلری اصلاً انکار ایدیله من. بو اعتباریات و بواطل بعضاً ذهنلره او قدر کؤک صالیورکه بونلرک سوکوله‌سی عادتاً عدم‌الامکاندر. بو ذهنیت طرز تلقی، تاریخ و فلسفه‌یی، حتی حال حاضرده سیاستی مارج صراج ایتکده در.

بالخاصه حرب هنکامنده بو ذهنیت، خصومت ایله ده قاریشهرق میدانه ساخته، مغفل، مستکبره بر وضعیت کلکده در. فرانسه خمزده نه دوشونیور؟ محاربه شناسنده یازلش بر ایکی اثری - بمقصدله - مطالعه‌یه تزیلیاب اولدق. برکومه فکر. بونلرک ایچنده - اعتراف ایده‌م - یارلاقلری، صاغلاملری ده وار. بلکه بر نقطه نظر دن، اجانب - سائقه خصومتله - بر ملتی ده‌ا ایی کورور؛ لکن بر ملتک یالکز بر جهتی، بعض خصوصیاتتی. هر جهتی، اولانجه خصوصیاتتی دکل. آنک ایچون، او قوناندن، ولو سفسطه‌آلود اولسون، بر حصه فائده چیقارمق نمکندر. فقط اوست طرفنه نه دیه‌م؟ مورفین، خشخس، آفیون، قوقائین، اسرار، سرت مشروبات کئولیه قوللانلر، سرمستی دقیقه و یا ساعتلرنده، حقیقت‌ایله خیالی بر برینه زیاده‌جه قاریشدیررلر، رؤیا ایله دنیانک حدودی اورتهدن قالفار. دائره‌لر، خط، جسملر، رسم، سطحلر، مکعب اولور. بونک نتیجه‌سی هذیان هر تغشدرکه بوکا، غالباً، طب‌شناسلر کندی اصطلاحلرنجه Delrium

tremens دیرلر. ایشته اوقودینم بر ایکی کتاب، مؤلفلرینک بو علتله معتل اولدقلری قناعتی بکا ویردی. کوزل بر مطالعه، آندن صکره بر هذیان. خوشجه بر فکر، بعده بر بهتان. الی آخره. بو خسته لنگ اسبابندن بری ده طرز تلقیده کی خطادر. اوروپا لیلر بزی تدقیق ایدرکن کویا بر اوروپا بواطل و خرافاتی ایله آلوده ایشز کی حرکت ایدیورلر. اصل یا کاش ایشته بورادن انبعاث ایدیور. بو خطیاتی بر ایکی نقطه عمومییه ارجاع ایده بیلیرز. بر ایکی کله سهوی، بناء علیه تلقیده ایدیلن خطا، قیاساتده کی یا کشلنگک اسبابیدر.

اوروپانک، - یا خود توضیحاً سویلیهلم، غربک بر قاچ دردی وار: **نراقرا تیزم**، **قله ریقالیزم**، **اریستوقرا تیزم**، **ده موقرا تیزم**. بونلر بزده یوقدر. حتی شو درت صرحدن ایکنجیسی استشنا ایدلک اوزره، بونلرک السنه اسلامیه ده وبالطبع ترکیه مزده مقابللری ده ناموجوددر. بونکله برابر افرنج علماسی ظن ایدیورلر که بونلر بزده ده اجرای تخریبات ایدیور. بیانجیلر بزده، فرط کرملرندن بونلرک دواسنی بیله کوستریورلر. بزده اولیلده اصراض یوقدر که آنلرک علاجه مفتقر اولهلم. علل زهرویهیه اوغرامامش بر آدمه جیوه ویا ۶۰۶ تداویلرخی توصیه ایتک نه قدر عبث و عجیبدر! شو جهت ده شایان نظردر: بزم غرب پرستلرمن، تدقیقاتده ایلری کیتمد کلرندن، آنلرده اوروپا تقلیلرخی تقلیداً بزم بواصراض ایله معلول اولدیغمزی ظن ایدیرلر و آکا کوره دوا ترتیبه غیر تکش اولیورلر.

بزده، بزم لهجه لر مزده بوکله لری افاده ایده جک الفاظک بولونماسی ده بر نقصان دکلدرد. لیدی الحاجة بونلرک استعمالی لازم کلیرسه عیناً آنملری مجاز و مناسبدر. شو درت مفهومی بعض مرتبه توضیح ایتلیز:

نراقرا تیزم — بوکا حکومت ویا سلطه الیهیون دیهلم. بر ذات ویا سبط، بر هیئت، قبل الیهیدن انسانلری بوجه استقلال و استبداد ادارهیه، برایا اوزرینه ایستدیکی کبی تصرفه کندیسنی مأمور و مأذون کوریور. رهبان، انابه و استنابه طولایه سیله بالالره صربوطدر. غربده، بو فکر، اسکیدن بری یرلشمشدر. غرب بو مؤسسه نک زبونیدر. بوکا قارشى کرات ایله قیام ایشدر. اک ده موقرات مؤسساتده بیله حالا ته اوقراسی ذراته تصادف ایدیلر. غرب، بو علتله معلول اولدینی ایچون آنی، سائقه اعتیادله، بریده کوریور. حالبوکه الله ایله افراد آره سندد واسطه متصور دکلدرد. حکومت اسلامیه جسمانی ایله روحانی فرقلرخی بیلمز. چونکه نفس الامرده (جسمانی) و (روحانی) یوقدر. بونلری ایجاد ایدن غیر اسلامی بر ذهنیتدر. [آرنه ست ره نان]، نصرانیت (جسمانی) ایله (روحانی) پی بر برندن ایلک دفعه اولیق اوزره آیردیغندن دنیاده اک بیوک تکامله بادی اولدی دیور که دعواسی صریح البطلاندر.

قله ریقالیزم — [لا رهبانیه فی الاسلام] نص شریفی و اون درت عصرلق مؤسسانمز بزده قله ریقالیزم اولدیغنه دلیلدر. غربک آلام واضطراباتنده بو مؤسسه نک دحل کلیدی واردر. ره فورم انقلاباتی و آنی تعقیب ایدن محارباتی قله ریقالیزمک افراطه اوغرا دیله سی تولید ایشدر. شرقده نصاراده بولوندیغندر که لسانلر مزده قله ریقالیزم = رهبانیتک مقابلی واردر.

آریستوقراسیسم — نسب فرقی اسلام طایماز . حالبوکه عصرلردن بری اوروپانک قیام وعصیان بو فرقه قارشی ایدی . بو عصیان حالا دوام ایدیور . فرق مذکوری هندده بیلیر . بزم جمعیت هرکسه کشاده در . تحیز و تمیز شرطیه هر انسان عالم اسلامده حائز شرف بی پایان اوله بیلیر . غربده ایسه اوله دکلدی . آریستوقراسی عبادی ایکی به تقسیم ایله حثوقاً عدم مساواتی استلزام ایدر . بواکی طبقه دن بری دیگرینه حکم ایتده کندی حقی کورور . ازلدن بری بز بو فرقی ، بو مرضی بیلیمیز . بوندن تحصیل ایدن او یغونسزلقلر ایسه بزده یوقدر . هرکس حثوقه مساویدر . فرانسه ۱۷۸۹ ده عدم مساواته قارشی قیام ایتشدی . اسلام تولد ونسب فرقی طایماز . یالکز اقتدار ، قابلیت ، فضل و کمال ، علم و عرفان مساواتسز لفلرینی . که بونلر فطری و طبیعدر . نظر اعتباره آلیر . هر فرد ، وظائف و حثوقه مساویدر . یالکز اقتدار ، قابلیت ، فضل و کمال ، علم و عرفان نقاط نظردن متحیز اولانلره امور تودیع اولنور . بونلرده (ارباب حل و عقد) در .

ده موقراسیسم — سلطه عوام ، اوروپاده ، کونا کون مساواتی مستلزمدر . آریستوقراسی افراطدر ؛ ده موقراسی ایسه تفریطدر . سلطه نجبا نه قدر مضر ایسه سلطه خلق ده اودرجه ده مهلکدر . عوام حائز صلاحیت دکلددر . بوندن اول آریستوقراسی به قارشی قیام عمومی وقوع بولدی کی آتیده ده موقراسی ده عینی عجمه کرفتار اوله جقدر . ذاتاً دهها شیمیدین ، علما ، بومؤسسه بی مؤاخذه به باشلادیلر . ده موقراسی ده بزجه مجهولاتنددر . بزم درد لرمن بونلر دکلددر . بشقه دره بعضلرمن تشخیصده قصور ایتدکلرندن نتایج معکوس اولیور . اوروپانک حق مزده کی زعمی تصحیح ایتک نه قدر لازم ایسه کند مزجه ده امراض اجتماعیه مزی کندی نقطه نظر مندن تشخیص ایتکلر اوله جه برو جیه در .

۸ تشرین ثانی ۱۹۱۷

مهمول نوری

تورک کرک منشاه وائر

بونایبرک (سکیت) نسیمه ایتدکلری اسکی تورک کرک

اسکی تورک کرک حقنده کندی تتبعاتمز نتیجه سی اوله رق شیمدی به قدر ویردیکمز معلومات مختصره تورک تاریخ قدیمک غیر مضبوط اولان قسمنه عائددر ؛ فقط شیمدن سوکره ذکر ایده جکمز مواد ، تاریخ مذکورک مضبوط اولان قسمنه داخل و برچوق کتابلرده مندرج بولندیخندن ، مواد مذکورک تحریرنده کرک مأخذلرمن و کرک اقتباساتمز لایقیه میداننه قونیه جقدر .

اول امرده تاریخده وضوح تام ایله ذکر اولونان « سکیت » Seythe لر یعنی « چیغاتایلر » دن بحث ایده جکمز .

« چیغا » یعنی (ظاغ جوجوغی) دیمک اولان و بناءً علیه « تورک » کلمه سیله هم معنی اولان « چیغاتای » علمی بالاده سویله نیلدی کی زمانزده « چاغاتای » طرزنده تلفظ اولونور .